

Täysistunto

Torstai 6.2.2025 klo 16.00—18.51

2.3. Suullinen kysymys sosiaali- ja terveystalveluiden tilanteesta (Veronika Honkasalo vas) Suullinen kysymys SKT 3/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Honkasalo, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.12 Veronika Honkasalo vas: Arvoisa puhemies! Pääministeri Orpo, tosiaan noin kaksi ja puoli vuotta sitten oppositiojohtajana te julistitte täällä, että vanhus- ja terveystalvelut ovat kriisissä. Mitä sen jälkeen on tapahtunut? Olette leikanneet satoja miljoonia hyvinvointialueiden rahoituksesta, hoitotakuu on romutettu ja vanhuspalveluista leikattu. Samalla verorahoja on kaadettu yksityisten terveystalveluiden voittoihin, hoitohenkilöstöä irtisanotaan ympäri Suomea. Muutama päivä sitten, pääministeri Orpo, teidän oma alueenne ilmoitti uusista yt-neuvotteluista. Kaiken tämän keskellä te ilmoititte, että sote-talvelut eivät ole kriisissä ja että kyse tosiaan on opposition propagandasta. Voitteko, pääministeri, nyt kertoa eduskunnalle, koska tämä teidän aiemmin julistamanne kriisi oikein päättyi, ja onko teidän tilannekuvanne varmasti oikea?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.13 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Toistan edelleen sen, että suomalaiset terveystalvelut eivät ole romahtamassa. Ne eivät ole romahtamassa, vaan Suomessa pääsee hoitoon, ja ne menevät parempaan suuntaan. Otetaan vaikka tämä Lindtmanin alue, Vantaa—Kerava. Puoli vuotta sitten siltä alueelta julistettiin, että tämä tilanne on kriisiytymässä, pitää saada lisärahoitusta. [Antti Lindtman: Kyllä!] Nyt pari kolme päivää sitten luin uutisen, että on tapahtunut suoranainen ihme: lähes kaikkiin palveluihin jonot ovat lyhentyneet, asiakkaat ovat tyytyväisiä, ja siellä on tapahtunut käänne parempaan. Tätä me haetaan joka puolella. Sen sijaan teidän tyylinne on, että tehdään niitä uudistuksia sitten ensi vuonna tai seuraavan hallituksen voimin, annetaan vain lisärahaa, joka on siis velkarahaa. Me teemme näitä asioita yhdessä hyvinvointialueiden kanssa. Kuten Vantaalla ja Keravallakin, kovalla työllä [Välihuutoja vasemmalta] ammatti-ihmiset saavat nämä hommat toimimaan, eivät voivottelemalla, eivät valittamalla, eivät pelottelemalla.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Krista Kiuru, olkaa hyvä.

16.14 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Varmaan olisi aika hallituksen päättää, onko sote sittenkin hyvä vai huono. Nyt näytti siltä, että pääministerin as-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2025 vp

keisessä puheenvuorossa [Perussuomalaisten ryhmästä: Viikko se on ensi viikkokin!] se näyttikin erityisen hyvältä hankkeelta, kun paljon on saatu jo tämän hallituksen toimesta aikaan. Te äsken vetositte puheessanne siihen, että oli niin huono lainsäädäntö, mutta sillä te haluatte mennä. Samaan aikaan te muutatte sekä rahoituslakia että järjestämislakia tällä kaudella, mutta ette millään saa aikaan realistisempaa suunnitelmaa alijäämien kattamisen suhteen. Kyllä kannattaa tarttua ihan omaan peiliin.

Sitten haluan kysyä teiltä, pääministeri: kuinka kauan Suomessa voi olla sellainen tilanne, että te elätte jotain muuta realismia kuin tuolla sote-alueilla eletään? Siellä on porukka hätää kärsimässä ja ihmettelemässä, kuinka kauan katsotaan tätä, että porukoita viedään yt-neuvotteluihin, palvelutasoa lasketaan, ja te säästätte. Te yhteensä säästätte omassa säästösuunnitelmassanne sekä sotesta että sosiaaliturvasta noin neljä miljardia euroa, ja täällä te annatte ymmärtää, että ei ole mitään säästöjä tekeillä. Kyllä on, ja ne säästöt ovat kovia. Te odotatte [Puhemies koputtaa] yksistään hyvinvointialueiden säästävän 900 miljoonaa. Miksi [Puhemies koputtaa] te ette usko, että tämä ei ole mahdollista? [Puhemies: Kiitoksia, nyt minuutti on käytetty korkojen kera!] Kysyn: miksi te ette usko valtiovarainministeriön virkamiehiä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Ministeri Ikonen, olkaa hyvä.

16.16 Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä hallitus ei lähtenyt enää edellisten tapaan tekemään hallinnon uudistusta, [Aki Lindén: Niin, kun se tehtiin jo ennen teitä! — Perussuomalaisten ryhmästä: Vain rahoitus jäi! — Vain rahat puuttuu!] vaan nyt meillä on huomio nimenomaan ihmisten palveluitten kehittämisessä, ja me näemme monilta osin, että palveluissa on liikuttu myöskin hyvään suuntaan. On tullut paljon hyviä käytäntöjä, hyviä uudenlaisia palvelun muotoja eri puolilla Suomea, ja me haluamme, että nämä palvelut toimivat, ihmiset pääsevät oikea-aikaisesti hoitoon.

Samaan aikaan me olemme kantaneet huolta siitä, että näitten palveluitten on kannettava myöskin tuleville sukupolville, ja siitä syystä me olemme myöskin taloutta kuljettaneet koko ajan käsi kädessä tässä. Ja nyt näyttää siltä, että siellä on tapahtumassa käännettä. Kun me katsomme viime vuoden tilinpäätöksiä, niin syksyllä oli vielä ennuste, että alijäämät tulisivat viime vuodelta olemaan 1,4 miljardia. Nyt ne ovat tämän hetken tietojen valossa 1,2 miljardia. Eli on tapahtunut 200 miljoonaa euroa tällaista jarrutusliikettä, kustannusten hillintää, loppuvuonna. Sillä on merkitystä sille, että nyt näyttää, että meidän kehysvarauksemme riittää: ei jouduta tekemään mitään lisätoimia tämän takia. Samoin, kun katsotaan tämän vuoden talousarvioita, hyvinvointialuetalous koko maan tasolla on kääntymässä ylijäämäiseksi.

Mutta se asia, mistä me olemme huolissamme, on se, että alueet eriytyvät [Puhemies koputtaa] ja alueiden tilanteet ovat hyvin erilaisia. Ja sitä ei korjata sillä, että korjataan tätä yleistä lakia, [Puhemies koputtaa] vaan me tarvitsemme [Puhemies: Kiitoksia, nyt minuutti on kulunut!] aluekohtaista tukea, ja sitä me teemme. [Krista Kiuru: Parisataa miljoonaa saatiin taas leikattua sotesta!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Virta, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2025 vp

16.17 **Sofia Virta vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomessa valmistuu lähihoitajia työttömiksi, vaikka hoitajapula on arkea vanhuspalveluissa. Suomessa jää sairaanhoitajia lomautetuiksi, vaikka ihmiset jonottavat terveyskeskuksiin. Suomessa laiteetaan lappua luukulle lastensuojeluyksiköissä, vaikka valitettavasti perheiden hätä ei ole hävinnyt mihinkään, ja Suomessa pienet sosiaali- ja terveysalan kotimaiset yritykset ajautuvat konkurssiin samalla, kun julkista rahaa annetaan kansainvälisillekin terveysjäteille.

Tilanne on aika järjetön, sitä on aika vaikea ymmärtää. Siitä voisi syyttää edellistä hallitusta tai hyvinvointialueita, mutta todellisuudessa hallituksella on ratkaisun avaimet. Te voisitte antaa lisää aikaa hyvinvointialueille kehittää toimintaa ja hakea säästöjä, aivan kuten talouspoliittinen arviointineuvostokin on raportissaan maininnut.

Kysynkin sosiaali- ja terveysministeri Juusolta: miten te selitätte suomalaisille tilanteen, jossa samaan aikaan kun he jonottavat sinne terveyskeskuksiin, kantavat huolta ikääntyneistä vanhemmistaan, siitä, riittääkö hoitajia, tai jonottavat lasten ja nuorten psykiatrialle, niin ammattilaisia jää työttömiksi, sote-alan ammattilaisia, joista on huutava hoitajapula? Sitä pulaa tekään tuskin olette kadottaneet [Puhemies koputtaa] tai suomalaisten tarvetta hoitoon ja palveluihin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Juuso olkaa hyvä.

16.18 **Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tilanne sairaanhoitajien ja lähihoitajien suhteen on se, että työttömyys on hyvin rakenteellista eli se ei suinkaan ole koko maassa. Meillä on alueita, joissa meillä on pulaa hoitajista, samaan aikaan kun on alueita, missä on ylitarjontaa. Tässä meidän pitää miettiä asioita pitemmällä tähtäimellä. Kymmenen vuoden sisällä 25—30 prosenttia meidän hoitajista eläköityy. Me tarvitsemme työvoimaa korvaamaan heitä, me tulemme tarvitsemaan myöskin ulkomaista työvoimaa. Me emme siitä pääse mihinkään. Meidän väestö ikääntyy erittäin voimakkaasti, ja meidän tulee hoitaa heitä. He tarvitsevat hoitoa ja hoitajia, ja meidän täytyy nämä jollakin tavalla järjestää.

Kannustan hyvinvointialueita satsumaamaan omaishoitoon, perhehoitoon, kaikkeen mahdolliseen, millä me saamme suomalaiset hoitajat töihin, [Vasemmalta: Millä rahalla?] mutta tiedämme, että tämä ei tule missään nimessä riittämään tulevaisuudessa. Kehitys on siinä mielessä sellainen, että tulemme tarvitsemaan myöskin ulkomaista työvoimaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitos. — Edustaja Berg, olkaa hyvä.

16.19 **Kim Berg sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa pääministeri Orpo, hallituksen päätös pakottaa hyvinvointialueet kattamaan alijäämät liian nopeasti johtaa siihen, että terveysasemia suljetaan, hoitoonpääsy vaikeutuu ja ihmiset jäävät ilman tarvitsemaansa hoitoa. Tämä ei ole opposition tai asiantuntijoiden pelottelua, tämä on hyvinvointialueiden johtajien arvio tilanteesta. Hyvinvointialueet kamppailevat historiallisen vaikean taloustilanteen kanssa, ja kaikki asiantuntijat, kuten täällä on mainittu, jopa hallituksen oma talouspolitiikan arviointineuvosto, ovat todenneet, että alijäämien kattamiselle pitäisi tässä tilanteessa antaa lisää aikaa. Miksi hallitus ei suostu kuuntelemaan asiantuntijoita ja antamaan alueille lisää aikaa tehdä kestäviä ratkaisuja vaan valitsee palvelujen romuttamisen hyvin monella hyvinvointialueella?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.20 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Substanssi-ministerit ovat vielä paremmin perillä kaikesta sisällöstä, mutta mielelläni vastaan tähän. Siis edelleenkin muistetaan ne lähtökohdat: Tämä on siis edellisen vasemmistohallituksen tekemä sote-kokonaisuus. [Vasemmalta: No niin! — Välihuutoja vasemmalta] — No, eikö se ole totta? — Me annamme, tämä hallitus antaa, tänä vuonna tähän kehittämiseen 2,2 miljardia lisää rahaa — lisää rahaa 2,2 miljardia — ja sen lisäksi me koko ajan, tämän jo puolentoista vuoden ajan, rakennamme sitä varsinaista sosiaali- ja terveyspalvelua [Vasemmalta: Miten?] sinne sen teidän rakentamanne raamin sisälle. Me uudistamme tätä, ja kuten tuossa pari päivää sitten sanoin, niin ilmeisesti se meidän suurin virheemme teidän mielestänne on se, että me uudistamme ja rakennamme sitä teidän keskeneräistä mallianne liian hitaasti. Sitähän me tässä nyt rakennetaan: toimivia palveluita yhdessä hyvinvointialueiden kanssa. [Krista Kiuru: Missä ne esitykset on?]

Ja kaiken tämän negatiivisuuden keskellä, taas, voitaisiinko hetkeksi katsoa sitä osaa siitä ämpäristä, joka on täynnä, niitä kaikkia hienoja asioita, joita meidän upeat ihmiset tekevät eri puolilla Suomea. Annetaan sille arvoa eikä puhuta niin kuin kaikki olisi menetetty. Hienoja juttuja, jotka perustuvat teknologiaan, [Puhemies koputtaa] parhaaseen osaamiseen, ammattilaisten hyödyntämiseen. Herätkää!

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, nyt minuutti on käytetty. [Hälinää — Puhemies koputtaa] — Edustaja Siponen, olkaa hyvä.

16.22 Markku Siponen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ennen joulua tässä salissa juntattiin hallituspuolueiden toimesta väkisin läpi nämä yöpäivystysten lakkautukset ympäri Suomen. [Vasemmalta: Niukasti!] Tämä siitä huolimatta, että sosiaali- ja terveysvaliokunnassa kävi selväksi, että säästöjä ei saavuteta, henkilöstö ei tule siirtymään keskussairaaloihin ja ratkaisu kohtelee hyvin epätasa-arvoisesti suomalaisia. Halusitte, hyvät hallituspuolueiden edustajat, vain keskittää palveluja — keskittää palveluja.

Kuten ollaan kuultu, arvoisa puhemies, talouspolitiikan arviointineuvosto on nyt suositannut, että hyvinvointialueille annetaan hieman lisää aikaa talouden tasapainottamiseen. Jos näin ei toimita, sairaaloita ajetaan alas, hoitajia irtisanotaan, neuvoloita ja hoitokoteja suljetaan, mummoralli kiihtyy. Mummoralli kiihtyy, jos näin jatketaan. Arvoisa hallitus, eikö nyt olisi aika laittaa stoppi näiden palveluiden keskittämiselle ja alasajolle ja antaa hyvinvointialueille hieman enemmän aikaa talouden tasapainottamiseen?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Ikonen, olkaa hyvä.

16.23 Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä on sellainen laki kuin perustuslaki, joka turvaa ihmisille myös riittävät palvelut kaikissa tilanteissa. [Vasemmalta: Kun te noudattaisitte sitä!] Ja me olemme ohjeistaneet hyvinvointialueita myöskin hakemaan näitä tasapainottamistoimia niin, että kuitenkin samalla turvataan ihmisten perustuslain mukaiset riittävät palvelut. [Johanna Ojala-Niemelä: Se on törmäyskurssilla rahoituslain kanssa nytten!] Se on tärkeä lähtökohta meillä pitää tässä kokonaisuudessa mielessä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2025 vp

No, vähän jo äsken sivusinkin sitä, miksi me emme ole muuttamassa tätä alijäämien katamisvelvoitteen aikaa. Kun me katsomme tätä hyvinvointialueitten kenttää, niin kenttä on hyvin erilainen. Osa alueista on hyvinkin saamassa alijäämänsä katettua, eli tavallaan minkä takia me lähtisimme jarruttamaan kehitystä niiden osalta, jotka ovat tehneet tätä työtä? [Välihuutoja] Toisaalta taas sitten niille alueille, joilla on haasteita, me annamme lisää tukea. Lisäksi meillä on täällä lainsäädännössä erilaisia välineitä. Jos jollain alueella palvelut vaarantuvat, niin siellä on mahdollista hakea ensinnäkin lisärahoitusta [Anne Kalmari: Yksityisiä tuetaan rahalla ja toisia leikkauksilla! — Välihuutoja] ja sillä voidaan turvata näitä riittäviä palveluita. Tai jos me katsomme täällä tai jos sosiaali- ja terveysministeriö katsoo, että palvelut vaarantuvat, tai me arvioimme valtiovarainministeriössä, että arviointimenettelyn kriteerit täyttyvät, niin me voimme myöskin käynnistää arviointimenettelyn, [Puhemies koputtaa] jonka kautta viime kädessä turvataan näitä palveluita. Meillä on useampia mekanismeja lainsäädännössä, [Puhemies koputtaa] joilla turvataan nämä riittävät palvelut.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Nurminen, olkaa hyvä.

16.24 Ilmari Nurminen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On päivänselvää, että hallitus on leikannut sairailta, — tämä näkyy apteekkilaskuissa, asiakasmaksuissa — vanhustenhoidosta ja hoitoonpääsystä. Mutta haluaisin kysyä hallitukselta: minkä takia te lisäätte Kela-korvauksiin kuitenkin historiallisen paljon resursseja? Viime vuonna lisäsitte 60 miljoonaa Kela-korvauksiin. Uusimpien tutkimustietojen mukaan kävijämäärät kasvoivat vain 2,6 prosenttia eli eivät juuri ollenkaan, vaikka kanavoitte 60 miljoonaa. Uusin Kelan tutkimus myös toteaa, että hinnat nousivat tuplasti. Eli 60 miljoonaa kanavoitiin kokonaan terveysbisneksen katteisiin. Sosiaali- ja terveysministeri Juuso, mitä tällä rahalla saataisiin julkiseen terveydenhuoltoon, hoitoonpääsyyn? 60 miljoonalla miljoona perusterveydenhuollon käyntiä, jos 60 euroa on nettokäynti. [Välihuutoja] Mitä vastaatte tähän? Olisiko aika tehdä kurssinmuutos?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

16.26 Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sillä rahoitusmallilla, jonka Marinin hallitus loi, ei olisi saatu julkiseen terveydenhuoltoon käytännössä mitään, koska se ei mahdollista erityiserien siirtämistä, niin kuin tämän Kela-korvausrahoituksen siirtämistä, hyvinvointialueiden yleiskatteelliseen perusrahoitukseen, joka tulee rahoitusmallin kautta. [Aki Lindén: Kyllä, hoitotakuulainsäädännöllä!] Tiedätte tämän varsin hyvin.

Meillä on kasvava senioriväestö Suomessa. Hallitus suunnittelee tällä hetkellä hyvinkin pian tuovansa hallituksen esityksen, joka kohdentaa Kela-korvauksia entistä vaikuttavammin meidän kasvavaan senioriväestöön: [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Tätähän just kysyttiin!] 65 vuotta täyttäneille julkisen terveydenhuollon asiakasmaksun hinnalla mahdollisuus käyttää myöskin yksityistä yleislääkäriä. Me tulemme saamaan tähän Kela-korvausmalliin myöskin labroja mukaan, mikä on ollut kentältä sellainen laaja toive, että voisi potilaat mahdollisimman hyvin hoitaa. Lisäksi Kela-korvauksia kohdennetaan naisten terveyteen, gynekologikäynteihin. Julkinen ei juurikaan tarjoa palveluja naisten vaivoihin ja naisten terveyteen, ja sen takia gynekologikohdennus on todella tärkeä. [Veronika Honka-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2025 vp

salon välihuuto] Tässä senioripilotissa, jonka äsken mainitsin, tulee olemaan myöskin hintakatto, joka ratkaisee tätä ongelmaa, jonka edustaja Nurminen nosti esiin, [Puhemies koputtaa] elikkä siinä tulee olemaan hintakatto, jonka avulla varmistetaan, että asiakas hyötyy Kela-korvauksista, [Puhemies koputtaa] ei mikään firma.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Yrttiaho, olkaa hyvä.

16.27 Johannes Yrttiaho vas (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Todellakin Kelan tällä viikolla julkistamien tietojen mukaan yksityislääkäreiden hinnat nousivat viime vuonna keskimäärin lähes kaksi ja puoli kertaa yleistä hintatasoa nopeammin. Yleislääkärikäyntien hinnat nousivat yli kolminkertaisella nopeudella. Hallitus haluaa tukea peräti 500 miljoonalla yksityistä terveydenhuoltoa, [Ben Zyskowicz: Väärä tulkinta!] mutta juuri Kela-korvausten lisääminen on johtanut yksityislääkäreiden hintojen ripeään nousuun. Tähänastinen tuki ei ole juurikaan lisännyt lääkärikäyntejä eikä siten purkanut myöskään julkisen puolen jonoja. [Ben Zyskowicz: Siksihän sitä muutettiin!] Se on mennyt hintoihin eli sote-bisneksen voittoihin.

Kuitenkin Orpon hallitus ajaa kaikesta tästä välittämättä Kela-korvauksen korottamista edelleen, ja verovarot valuvat jatkossakin — varmasti se on tavoitekin — sote-yhtiöiden taskuihin. [Ben Zyskowicz: Ja höpö höpö!] Terveyden sijaan tuotetaan yksityisiä voittoja. Vastuullista olisi voimakkaasti rajoittaa näitä voittoja. Ministeri Juuso, olisiko sote-bisneksen lihottamisen sijaan vihdoinkin aika laittaa verovarot [Puhemies koputtaa] kriisiytyvän julkisen terveydenhuollon pelastamiseen?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Juuso, olkaa hyvä. [Eduskunnasta: Väärä ministeri! — Eduskunnasta: Se ministeri vastaa, kenelle asia kuuluu!] — Kysymys oli esitetty ministeri Juusolle. [Ben Zyskowicz: Mutta jos se kuuluu ministeri Grahn-Laa-sosen alaan!] Olkaa hyvä, ministeri Juuso.

16.28 Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvinvointialueiden kokonaisrahoitus: 26,2 miljardia euroa. 500 miljoonaa siihen olisi mennyt yleiskatteelliseen rahoitukseen, mitä ei pysty korvamerkitsemään yhtään mihinkään. [Aki Lindén: Pystyy, hoitotakuulla!] Kela-korvauksilla me pystymme korvamerkitsemään ne rahat ja myöntämään ne semmoisiin palveluihin, mitkä auttavat myöskin sitä julkista sektoria. Kun me helpotamme lääkärikäyntiä siellä yksityisellä puolella, me samalla vähennämme julkisen painetta ja autamme julkista sektoria selviytymään. [Aki Lindén: Ei vähentynyt!] Meidän täytyy muistaa, että jotta me tästä selviämme, niin meidän tulee käyttää kaikki meidän resurssit, henkilöstöresurssit, sekä yksityinen että julkinen, ja se pitää tehdä järkevällä tavalla. Sitähän me ollaan tekemässä pilottina [Pia Lohikoski: Te saatte samalla rahalla vähemmän!] tällä seniorien mahdollisuudella hakeutua yksityislääkärille samalla asiakasmaksulla kuin mitä se olisi maksanut julkisella puolella.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Vielä pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.29 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun hallitusta syytetään bisneksen suosimisesta, niin tuodaan nyt esille sekin, että kun vasemmistohallitus, Marinin hallitus, säati normeja, niin se johti tämän vuokrabisneksen todella vah-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2025 vp

vaan nousuun. 600 miljoonaa kasvoi vuokrabisnes, [Oikealta: Oho!] koska normit oli hinnalla millä hyvänsä täytettävä. [Oikealta: Huppista hei!] Jos tässä puhutaan siis yksityisen puolen ja bisneksen suosimisesta, niin se oli vasemmistohallitus, joka teki sitä. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Heikko esitys pääministeriltä!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

16.30 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! [Hälinää — Puhemies koputtaa] Kun pääministeri heti lähes alkupuheissaan, ensimmäisessä puheessa mainitsee edellisen hallituksen ja heti seuraavassa puheessa allekirjoittaneen nimen, niin näyttää siltä, että moni asia tässä salissa ei ole muuttunut. Näyttää siltä, että tässä salissa, maassa on nyt niin voimakas oppositio, että se kritisoi joka paikassa. Kun te syytätte oppositiota tästä kritiikistä, niin tuntuu, että oppositio on joka puolella, ilmeisesti siellä arviointineuvostossa, joka on teille suositellut tätä alijäämän kattamisvelvollisuuden pidentämistä. Kaikki hyvinvointialueet, jopa teidän omat virkamiehet ovat kertoneet, että tämä on epärealistinen aikataulu. Ei tässä ole kyse mistään opposition pelottelusta, vaan siitä, mitä yhä useampi tässä maassa toteaa.

Ja sieltä Vantaalta, arvoisa pääministeri, teidän oma puoluetoverinne toteaa tästä alijäämän kattamisesta, että ei meillä siihen kyetä, laskelmissa vuosi 28 on ensimmäinen — teidän oma puoluetoverinne. Arvoisa pääministeri, kuinka kauan te aiotte olla se viimeinen taho tässä yhteiskunnassa, joka estää tämän järkipäätöksen, jota koko muu yhteiskunta teiltä vaatii?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.31 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sieltä se tuli, SDP:n suuri viisaus: kun on ongelma, niin ei me kyetä, ei me kyetä, tehdään joskus toiste. [Välihuutoja vasemmalta] Te lainaatte sitä, ei kyetä, säästetään ensi vuonna. Ei tehdä työmarkkinauudistuksia, ei tehdä uudistuksia, joilla Suomi saadaan kestäväan kasvuun. Otetaan velkaa, rahaa on. [Veronika Honkasalo: Tehän otatte!] Tätä on nähty — tätä on nähty. [Hälinää — Puhemies koputtaa] Suomi ei sillä reseptillä ole pärjännyt eikä pärjää. [Timo Harakka: Tehän sen tiedätte!]

Me viemme näitä uudistuksia nyt eteenpäin yhdessä hyvinvointialueiden kanssa. Hyvää kehitystä tapahtuu, me tuemme sitä. Emme me nosta käsiä pystyyn. Ja niillä alueilla, joilla on vaikeuksia palveluiden tuottamisessa suomalaisille, me tuemme, ja viime kädessä meidän pitää huolehtia, että ne pystytään myös rahoittamaan. Nyt me emme luovuta siksi, että joillakin alueilla on vaikeuksia, vaan me kannustamme jokaista aluetta hoitamaan ne ongelmat kuntoon. [Krista Kiuru: Lähes kaikilla alueilla on vaikeuksia!] Ja hyvät suomalaiset, tämä on tehtävissä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Krista Mikkonen, olkaa hyvä.

16.33 Krista Mikkonen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei kai kukaan ole sanonut, että uudistusta ei tarvita. Sen takiahan tämän uudistuksen vihdoinkin ja viimein viime hallitus sai kasattua kymmenien vuosien tekemisen jälkeen, mutta eihän sitä kannata nyt tyhmästi tehdä, ja sen takia ongelma tällä hetkellä on se, että kun sote-uudistuksen ta-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2025 vp

voite on se, että ihmiset pääsevät nopeammin hoitoon ja varhaisesti pystytään puuttumaan ongelmiin, antamaan apua ennen kuin ongelmat kasvavat liian suuriksi, niin nyt nämä säästötavoitteet, joita alueille on annettu, johtavat siihen, että tähän ei kyetä, vaan päinvastoin joudutaan leikkaamaan niitä olemassa olevia palveluita, ei pystytä panostamaan sinne ennaltaehkäisemiseen, ei varhaiseen puuttumiseen, ja alueet tietävät ja kaikki muutkin tietävät, että nämä päätökset, joita joudutaan nyt pakosti säästöpaineen alla tekemään, johtavat suurempaan laskuun myöhemmin. [Veronika Honkasalo: Niin!] Ne johtavat suurempaan laskuun myöhemmin, ja sen takia todellakin kaikki tahot ovat nyt neuvoneet, että tätä alijäämän kattamisvelvollisuutta pitäisi pidentää, jotta alueet voivat tehdä fiksusti nämä säästöt. [Puhemies koputtaa] Miksi hallitus ei suostu tähän? [Miapetra Kumpula-Natri: Tuleeko vastaus?]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Valtiovarainministeri Purra, olkaa hyvä.

16.34 Valtiovarainministeri Riikka Purra (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Vastaan itsekkin mielelläni välillä, ja terve kaikille oppositiossa. [Vasemmalta ja keskeltä: Terve!]

Sen haluaisin sanoa, että meille kaikille olisi mukavampaa myös täällä käydä tätä debattia, mikäli täällä ei olisi niin kova melu. Se häiritsee tätä tilannetta, ministerin vastaamista, kun melu on jatkuvaa, joten jos me voisimme sen verran kunnioittaa toisiamme, että pysyisimme hiljaa, niin tästä debatista tulisi varmasti parempi. [Mika Lintilä: Missähän täällä oli melua!]

Mitä tulee tähän alijäämän kattamisaikaan, niin itseäni ihmetyttää hieman se, että tällainen lainsäädäntö on kuitenkin tehty, kun tähän sisältyy näitä ongelmia. Samaan aikaan te viittaatte talouspolitiikan arviointineuvostoon — samaan aikaan, kun lähes kaikki ekonomistit ja muut asiantuntijat maassa sanoivat, että alueita ei kannata tehdä niin paljoa kuin tähän uudistukseen tehtiin. Samaan aikaan varoitettiin siitä, että jälkikäteistarkistus, yli-päättänsä tämän mallin kannustinongelmat, tulevat eteen. Jotkut puolueet jopa varoittivat etukäteen, että rahat eivät tule tällä mallilla riittämään. Nyt me olemme tässä tilanteessa. Sitä, että me lisäämme valtion tasolta ohjausta, on jo tehty, [Puhemies koputtaa] ja olemme valmiita menemään arviointimenettelyyn, jossa ohjausta annetaan yhä enemmän niille alueille, [Puhemies koputtaa] jotka sitä tarvitsevat. Meillä ei ole sellaista mahdollisuutta...

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, minuutti on käytetty, ministeri. — Edustaja Valkonen, olkaa hyvä.

16.35 Ville Valkonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Laadukkaat sosiaali- ja terveyspalvelut ovat hyvinvointiyhteiskunnan ytimessä. Jokainen suomalainen ansaitsee hyvää hoitoa silloin, kun sitä tarvitsee. Tästä me olemme varmasti samaa mieltä. Tosiasia on kuitenkin, että näitäkin tärkeitä palveluita järjestetään tosimaailman rajoitteiden piirissä. Meillä on suuria haasteita. Meillä on osaajapulaa, meillä on ikääntyvä väestö, ja meillä on vaarallisesti velkaantuva hyvinvointiyhteiskunta.

Tästä vaikeasta tilanteesta huolimatta hallitus on tälle vuodelle pystynyt löytämään yli kaksi miljardia lisää rahoitusta. [Aki Lindén: Perustuu edellisen hallituksen lakiin!] Lähes joka kolmas euro, jonka valtio käyttää, käytetään sosiaali- ja terveyspalveluihin tässä maassa, ja tässä valossa on täysin outoa, että sosiaalidemokraatit vaativat aina lisää rahaa,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2025 vp

aina lykkäämistä. Jos kaksi miljardia ei riitä, niin riittäisikö kolme, neljä, viisi? Sanokaa se tässä valtiontalouden tilanteessa. Jos lykättäisiin kattamisvelvollisuuksia, niin kuinka pitkään, kun te olette itse säättäneet tämän nykyisen lain? [Veronika Honkasalo: Kysymys!] Ja teidän vastauksenne näyttää aina olevan, että uudistetaan ensi vuonna, säästetään joskus, tartutaan toimeen huomenna — se on sosiaalidemokraattien linja. Tämä hallitus tarttuu toimeen nyt, ja se toimii, kuten uusimmat tiedot antavat tietää. [Puhemies: Sitten kysymys! — Välihuutoja vasemmalta]

Kysyn arvoisalta valtiovarainministeriltä: mihin se johtaisi, mikäli nyt valtiontaloutta ei kestävästi hoideta?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Valtiovarainministeri Purra, olkaa hyvä.

16.37 Valtiovarainministeri Riikka Purra (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Siihen tämä meidän julkisen talouden ahdinko [Hälinää — Puhemies koputtaa] enemmän tai vähemmän perustuu, että niitä vaikeita päätöksiä, säästöjä, on lykätty. Tässä on kyse juuri tismalleen samasta asiasta. Se, että niitä nytkin lykättäisiin eteenpäin, tarkoittaa juuri sitä, että ongelma edelleen paisuisi.

Ja mitä tulee vielä siihen arviointineuvostoon ja maan asiantuntijaekonomisteihin, niin aika moni asiantuntija on kuvannut tätä julkisen talouden tilaa myös viime hallituksen aikaan ja kehottanut tekemään toimia, etteivät ne kertyisi tällä tavalla tähän tilanteeseen, missä me olemme nyt. Julkista taloutta korjataan tällä hallituskaudella, ja sama tulee jatkumaan todennäköisesti tismalleen samassa mittaluokassa myös seuraavalla hallituskaudella. Siksi toivoisin, että tässä salissa kaikki puolueet ymmärtäisivät sen, että nämä ongelmat ovat enemmän tai vähemmän yhteisiä.